

פניני הפרשה

פרשת שמיני

בח ניסן תשפ"ה

פנינים בפרשה

"וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל" (ט, א)

כתוב בגמרא (מסכת שבת פ"ז:): שאותו היום זכה לעשר עטרות (ראשון לכהונה, ראשון לנשיאים וכו'), אם כן שואל המדרש - מדוע נענשו בני אהרן דווקא באותו יום חשוב ושמת, הרי זה קלקל את השמחה הגדולה שהייתה לעם ישראל?

עונה המדרש - נביאי השקר היו אומרים לעם ישראל "תחטאו ואל תדאגו המשכן יכפר", לכן הקב"ה העניש בו ביום להראות שהוא לא וותן, ועוד שלא דומה החוטא בבית המלך לחוטא בחוץ.

"וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֱהֱלֵ מוֹעֵד וַיִּצְאוּ וַיִּכְרְבוּ אֶת הָעֵם וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם" (ט, כג)

מסביר רש"י אחרי שכל העם הכינו והקריבו את הקורבנות, לא ירדה שכינה לישראל חשב אהרן שבסיבתו לא יורדת השכינה משום שגרם לחטא העגל, אמר למשה "מדוע שלחת אותי לעבודה זו (של הקורבנות) הרי הקב"ה לא מרוצה שהרי לא ירדה שכינה?"

מיד נכנס משה עם אהרן וביקשו רחמים וירדה שכינה לישראל.

אומר הגאון הרב ברוך מרדכי אזרחי זצ"ל - מפה לומדים כמה מעלה גדולה יש לבין אדם לחברו, שהרי משה בהתחלה לא התערב בחשבוניות שמים שלא ירדה שכינה, ורק מתי שאהרן פנה אליו והיה בוש, מיד עשה את השתדלותו עד שירדה שכינה לישראל, וכל זה משום שלבין אדם לחברו יש משקל מטה מאזנים יותר מכל חשבון אחר. רואים כמה אהבת ישראל הייתה למשה, כמה דאג שאהרן לא יצטרע.

מסופר (בחוברת "אהבת ישראל", ערכים) על אהבת ישראל של הגאון הרב יוסף חיים זוננפלד - רבה של ירושלים, פעם אחת שיצא מבית החולים עם מישהו שליווה אותו, לקראתם יצאו קבוצת נערים ונערות, אז הרב לא התרגש והמשיך ללכת... שאל אותו המלווה - "אולי נחזור לבית החולים עד שהקבוצה הזאת תעבור?" והרב ענה לו בשלילה. תוך כדי שהם עוברים המלווה שם לב שהרב ממלמל כמה דברים, הצמיד אוזנו והבחין שהרב קורא כמה פרקי תהילים, ועכשיו הוא במילים: "יוסף ה' עליכם עליכם ועל בניכם ברוכים אתם לה'... יוסף עליכם ועל בניכם..." ובנוסף מזיל דמעה ומתפלל שיזכו כל אלה גם לפסוק הקודם, "ברך יראי ה' הקטנים עם הגדולים..." רואים כמה אהבת ישראל יש לגדולי הדור, כמה אנו צריכים ללמוד דוגמא אישית מהם איך שהם מקיימים את "ואהבת לרעך כמוך". (מיד מלכים)

סיפור לשלחן שבת

ליל שבת קודש בהיכלו של הרבי הגה"ק בעל ה'אמרי סופר' מערלוי זי"ע - - הרבי ניצב בראש השולחן, גביע הקידוש אחוז בידו, פניו מבהיקות כשמש בצהרים, עיניו בוערות כשתי שלהבות. "ישבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו זיכרון למעשה בראשית", מתלקחות התיבות מפיו כלפידים, רסיסי דמעות כיהלומים נושרים מעיניו. הקידוש מסתיים, הרבי נוטל ידיו, מברך המוציא. כמה דקות לאחר תחילת הסעודה מבחינים חדי עין שמשוהו אינו כרגיל, הרבי כמעט אינו טועם מאומה. בקושי טועם כוית מהחלה, טעימה פורתא מהדגים ותו לא. מקורביו של הרבי הנמצאים בסוד העניינים, מבינים מיד מה הסיבה.

כבר כמה ימים שהרבי סובל מזיהום חריף ברגלו. כתוצאה מכך הוא נאלץ ליטול אנטיביוטיקה חזקה לדכא את החיידק, אך כבר אמרו חז"ל 'דמעלי להאי קשה להאי', כלומר, תרופה המועילה לדבר אחד - עשויה לעורר תגובה קשה בתחום אחר. התרופה שנוטל רבינו עבור הרגל גרמה לו לכיב במעי (אולקוס) כל דבר מאכל המוכנס לפיו גורם לו ייסורים נוראים, וכך נמשכת הסעודה כשלמגינת ליבם של המסובים הרבי יושב שרוי בצום כמעט מוחלט, אינו מסוגל לטעום ממאכלי השבת שקדושתם כה שגבה בעיניו.

"אחד הצדיקים", סח פעם רבינו בשולחנו הטהור בליל שבת קודש, "התבטא על עצמו: הלוואי והייתי זוכה להרגיש בדגים של שבת, ה'געפילטע פיש', את הטעם שהרגיש בהם הגרף פוטוצקי הי"ד. 'וסיפר אותו צדיק שהגרף פוטוצקי, גר הצדק, בטרם הוציאוהו להורג על קידוש ה', פנה לאמו וניסה לנחם אותה, וכה אמר לה: 'חבל, אמא, שאינך מבינה את התענוג הגדול שאני חש בכל רגע שאני חי כיהודי, אפילו בטעם שאני מרגיש באכילת ה'געפילטע פיש' בשבת אין לך שום מושג."

והיה הרבי מערלוי מוסיף ואומר: "הגרף פוטוצקי אכן הרגיש תענוג גדול באכילת הגעפילטע פיש, אבל מדוע ביקש גם אותו צדיק להרגיש טעם באכילת הדגים, מה העניין בכך?" ואז התלהב וקרא בקול רם: "ווייל די טעם פון מאכלי שבת קודש איז כולו מזון רוחני כולו מזון הנשמה - כי הטעם של מאכלי שבת כולו מזון רוחני, כולו מזון הנשמה..." אך כעת, כאמור, לנוכח מצבו הבריאותי המורכב, נבצרה מרבינו עבודת קודש ורוחניות זו שמאכלי שבת קודש שמה. חצי יממה חולפת, שבת בבוקר עלתה ובאה. הרבי כדרכו משכים קום לאמירת ספר התהלים לפני התפילה. תפילת מוסף של שבת קודש מסתיימת הרבי מתיישב לסעודת צפרא דשבתא, והנה להפתעת כולם הרבי מקדש על היין, נוטל ידיו וטועם כאחד האדם מהחלות, הדגים, ושאר מאכלי השבת המקודשים מדור דור. איש אינו מרהיב לשאול, אך השאלה תלויה ומרחפת באוויר מאלוה. איך קרה הנס? לאן נעלמו ייסורי המעינים שמנעו מהרבי רק אמש לטעום כמעט לחלוטין ממאכלי השבת? להפתעת כולם, הרי זה הרבי עצמו שפותח בסיפור.

אווירה קדושה שררה בחדרו של הרב הקדוש ר' יעקב יוסף מסקווירא זי"ע (בחצה"ק סקווירא מסופר המעשה הזה על אחד מצדיקי השושלת הקודמים, אך רבינו סיפרו על האדמו"ר האחרון ר' יעקב יוסף, אליו היה מקושר ודבוק בכבלי הערצה והתבטלות). "רבי", נשמע קולו של החסיד הניצב מעבר לשולחן, "המצב שלי אינו פשוט, זקוק אני לרפואה שלימה". הדובר היה אחד מחסידי סקווירא של"ע בריאותו הידרדרה, כעת הוא הגיע להזכיר עצמו לפני מורו ורבו שביקש עבורו רפואה שלימה. "תבוא אלינו לשבת קודש" נשמע קולו של הרבי מסקווירא, לאחר רגעים ארוכים של שרעפי קודש. כאומר, תבוא לשבת ובעז"ה יהיה לך הדבר לישועה ולרפואה. רגע של שקט טמיר, החסיד מטה אוזן בדריכות, והצדיק מוסיף, כחוכך בדעתו, "לאיזה שבת כדאי שתבוא..."? "אולי כדאי שתגיע ל'שבת שירה' המסוגלת לרפואה, שהרי בפרשה זו כתוב הפסוק 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך, כי אני ה' רופאך'. "לא", נשמע קולו של הצדיק, "אין זה כדאי, אמנם בפסוק זה יש הבטחה לרפואה, אבל הפסוק גם מציב תנאים כלל לא פשוטים להבטחה זו, שהרי מה כתוב קודם? 'אם שמוע תשמע לקול ה' אלוךיך והישר בעיניו תעשה וגו', נו, וכי מי יכול להעיד על עצמו שאכן זוכה הוא לעשות רק את הישר בעיני ה'..." "אולי תגיע לשבת קודש פרשת יתרו, שבת קבלת התורה?" ממשיך הצדיק, "בפרשה זו הרי כתוב על מעמד מתן תורה שסגולתו גדולה לרפואה, כפי שמצאנו שבשעתו, כשניתנה תורה, נתפאו כל הבעלי מומים, כל החולים נתפאו, והקריאה מעוררת את הזמן. "לא", נשמע שוב קולו של הצדיק, "גם זה אינו כדאי, שהרי כדי לזכות להבטחה זו של 'כל החולים נתפאו' צריך האדם להגיע לידי 'קבלת התורה', לקבל את התורה בשלימות, וגם זו דרגה לא פשוטה בכלל. "ידוע אתה מה", פנה אליו בסוף הרבי מסקווירא, "תבוא לשבת קודש פרשת משפטים, שכן בפרשה זו כתוב הפסוק 'רק שבתו ייתן ורפוא ירפא' (על פסוק זה אמרו חז"ל 'מכאן שניתנה רשות לרופא לרפא. והרמז בפסוק זה הוא ש'רק שבתו יתן' שבתו - שבת, כלומר די בזכות 'שבת קודש' כשלעצמה כדי להמליץ טוב על יהודי שיוכה לרפואה שלימה, 'ורפא ירפא' - ללא שום תנאים נוספים... החסיד שומע את הדברים בהתרגשות וכמובן ממלא את ההוראה. בערב שבת קודש פרשת משפטים עומדות רגליו בחצר הקודש סקווירא, הוא עושה שם את כל השבת בצלו של הצדיק, וככל היוצא מפיו נעשה, היהודי זוכה לרפואה שלימה שלא כדרך הטבע. את כל הסיפור המופלא הזה מספר הרבי ה'אמרי סופר' מערלוי זי"ע בשולחנו הטהור, ומפטיר באמונת צדיקים מעוררת לב: הרי נמצאים אנו כעת בפרשת משפטים, נזכרתי היום ממעשה מופלא זה ובעת קריאת התורה כשקראו את הפסוקים 'רק שבתו יתן ורפא ירפא' כיוונתי בעומק ליבי בתיבות אלו, ביקשתי שבזכות כוחה של שבת קודש אזכה לרפואה שלימה, כדברי הרב הקדוש מסקווירא. ועיניכם הרואות, סיים רבינו בענותו, כפי שאתם רואים גם אני נושעתי בזכות השבת קודש בלבד, ומיד לאחר התפילה יכולתי לאכול מאכלי שבת קודש בלי ייסורים. חולפות עוד כמה שעות. מוצאי שבת קודש, רבינו ה'אמרי סופר' מבדיל על הכוס ולאחר מכן פונה הוא למקורביו, כשנהרה שפוכה על פניו. "כשיצאתי היום, בשבת אחר הצהרים מביתי לתפילת מנחה של שבת, נוכחתי כי עדיין קשה עליי ההליכה מחמת הזיהום שברגל. אך פתאום, תוך כדי הליכה כואבת, עצרתי וחשבתי לעצמי, הרי הפסוק 'רק שבתו יתן ורפא ירפא' לא נאמר רק על כאבי המעינים בלבד, אלא רפואה שלימה בכל הגוף טמונה בו, אם כן בדין הוא שגם כאבי הרגל יחלפו... ואכן מיד לאחר שעלתה בלבי מחשבה זו נעלמו - פגו גם כאבי הרגל והמשכתי ללכת ללא שום קושי. (הרב שמעון טיקוצקי - המבשר תורני)

לאור הפרשה

פנינים, סיפורים, זלקחי מוסר לחיים, ע"פ פרשת השבוע

המסעדה שהייתה פתוחה בשבת

ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וגו'.

פירש רש"י, שהיה אהרן בוש. אמר לו משה 'למה אתה בוש? לך נבחרת'. הסביר הרב בקשי דורון שליט"א שכך כוונת רש"י: 'למה אתה בוש? הרי דווקא בגלל שאתה בוש - לך נבחרת. כיוון שיש לך את מידת הבושה והענווה - זו הסיבה שהקב"ה בחר בך'.

ידועה המשנה "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". אומרים חז"ל שאחר חטא העגל שם אהרן הכהן על עצמו שלשלאות של ברזל, והיה הולך ומחזיר את ישראל בתשובה. אבל עדיין קינן בלבו "וחטאתי נגדי תמיד". זו הסיבה שאהרן רצה לזכות את ישראל וגם את עצמו, כמו שאמר דוד המלך ע"ה "אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אליך ישובו". פירש רבינו יונה שע"י שאתה מלמד יהודי תורה, חטאתך נמוקים. ולכן אהרן, שרצה למחוק את חטא העגל, אהב את הבריות ע"י קירובן לתורה.

ובנוגע למה שאמר התנא "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", הסביר רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שאם אתה רוצה לקרב יהודי לאביו שבשמים, התנאי העיקרי הוא שקודם כל תאהב אותו אהבה עזה, וגם אם דבריך יהיו פשוטים מדי, הם יחדרו לעומק בלבו. ולעומת זאת, אם אין לך אהבה אליו - אזי גם אם תוכיח לו באלף ראיות, זה לא יעזור.

ומעשה ברבי אריה לוינ' זצ"ל ששמע על מסעדה מסוימת שפתוחה ביום שבת קודש, וכמה שדיברו עם בעל המסעדה שישגור את העסק בשבת - לא אבה לשמוע. והנה ביום שבת קודש נכנס רבי אריה לוינ' למסעדה והתיישב ליד אחד השולחנות, ובראות בעל הבית את גדול הדור יושב אצלו במסעדה ניגש אליו ביראת כבוד, ושאל מדוע הרב הטריח את עצמו לבוא לכאן. 'האם הרב רוצה ממני משהו?', שאל. אמר לו הרב: 'שמעתי שכבודו פותח ביום שבת, והבנתי שקשה לך לסגור כיוון שיש לך קשיי פרנסה. לכן לא ניסיתי להוכיח אותך על כך, אבל מאחר ויש חובה מהתורה להוכיח - אני יושב פה, אם זה לא מפריע לך'.

כשבעל המסעדה ראה איך הדברים נאמרו מתוך אהבה גדולה, מיד אמר לכל האנשים ששהו במסעדה לצאת החוצה, כי מהיום המסעדה סגורה ביום שבת. ומעשה נוסף בזמננו, באדם שעבר עבירה חמורה מאוד, וביקש מחבירו שמקורב לרב הגאון הרב אלבו שליט"א (ר"י אוה"ח) שיקח אותו אליו, שיוורו דרך תשובה. הרב נתן דרשה בישיבת אור החיים, ואחר הדרשה בירך את הקהל. בהמשך הערב אותו אדם רצה לדבר עם הרב, וסיפר לו ביחידות את הדבר. הרב חיבק אותו ונכנסו ביחד לחדר והורו דרך תשובה

בכה הרב ואמר "אתם לא אשמים"

ויבא משה ואהרן וגו'.

פירש רש"י דבר אחר, כיוון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל - היה מצטער ואמר 'יודע אני שכעס הקב"ה עלי, ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל' וכו' ע"ש. זה סימן של צדיק שאינו מאשים אף אחד אלא את עצמו, שהרי משה רבינו, על פי ה', אומר לאהרן 'תקריב את כל הקרבנות והשכינה תרד'. אם כן, אהרן היה צריך לחשוש שמישהו אחר בעם עשה עבירה ולא הוא, אבל צדיקים תמיד חושדים בעצמם שאולי הם לא בסדר.

ומעשה ברבי ברוך טולידנו זצ"ל ששמע על איזו עיר במרוקו שאין בה תלמוד תורה, ורצה לנסוע לשם כבר בצאת השבת. במשך יום השבת הרב שכב חולה עם חום גבוה מאוד, ובמוצאי שבת קם כארי על מנת לנסוע לאותה עיר. בני ביתו ניסו למנוע זאת ממנו, שמא יחלה עוד יותר, אבל אמר להם הרב 'זה פיקוח נפש, אני חייב לנסוע', וכן היה.

כששמעו אנשי העיר שהרב הקדוש רבי ברוך טולידנו הגיע אליהם, מיד יצאו לכבודו. התחיל הרב להוכיחם ולדבר על לבם שיפתחו תלמוד תורה, למען הילדים יגדלו כיהודים יראי שמים. אבל האנשים אמרו לרב שקשה להם הדבר, וגם רבים מהם עוד מעט עולים לארץ ישראל, ואם כן בשביל מה לפתוח תלמוד תורה. והנה, לתדהמת כל הנוכחים, פריך הרב בבכי ואמר להם: 'אתם לא אשמים, אני אשם. כי הגמ' אומרת שאדם שיש בו יראת שמים - דבריו נשמעים, ואם דברי אינם נשמעים - כנראה חסרה לו יראת שמים'. וכשמוע הציבור את דבריו, הבינו כמה הם טעו, ביקשו מהרב סליחה וכמובן שהקימו תלמוד תורה. (ובחרת בחיים)

שכרן של מצוות

פנינים, סיפורים, בעניין שכר ומעלת הברכות

מתוך הספר הנפלא שכרן של מצוות

וכל העולמות העליונים יקבלו שפע ואור גדול

נאמר בספר הקדוש "שלחן הטהור" להגה"ק רבי אהרן ראטה מח"ס "שומר אמונים" זיע"א שמתאר בלשון ארמית את ההוראה שהנשמה מקבלת מו השמים לפני ירידתה לעוה"ז, וזה לשונו: (מתורגם ללשון הקודש) דע, כי בשעה שנשמת האדם צריכה לצאת לאויר העולם, בא אליה מלאך גבריאל ואומר לה, את בת קדושה של המלך, תדעי שתצטרכי לצאת מזה העולם העליון לרדת לעולם השפל, ולתקן שם התיקון של המלך הקדוש, ולתקן אלו המדריגות העליונות שתלויות בך. וזאת היא עבודתך בעולם שתלכי לשם.

צריך שתדעי, בת קדושה, שתיתנסי שם בכמה ניסיונות, ועוד שתצטרכי להתחבר שם עם כמה מיני אש רעה שיוסבו אותך מכל צד, אחד, הגוף הרע, והשני, היצר הרע וכל חיילותיו, שממלאים את כל אויר העולם.

והם יסובבו אותך ויפתו אותך לסור מדרך הקדושה, ולהתדבק בתאות טנופת של עולם הזה השפל, ותסתכני שם מאד שלא תפלי ח"ו לרשת שלהם.

לכן אמסור לך בשליחות של הרבש"ע "מאה מרגליות קדושות" שהן מאה ברכות דלעילא, שכל חפציה לא ישוו להן.

ובכן בת קדושה של המלך העליון, אם תזהרי באלו המאה ברכות הקדושות לברך אותו כראוי, ובכוונה וברצון הלב, ביראת ואהבת אדונך.

שכר טוב ושמחה רבה וברכות ואורות רבות תקבלי, עד שאי אפשר לפרוט בשפתיים, וכל זה שמור לך בשכר אלו הברכות הקדושות. עצום

וצריכה את לדעת, שבזכות אלו הברכות העליונות, יפתחו לך "מאה אורות ואוצרות עליונות", וכל עולמות הקדושים העליונים יקבלו "שפע ואור גדול" מאלו הברכות כשהן נאמרות כראוי, ועי"ז כולם ישתדלו בעדך לסייע אותך לקרבך לעבודת אבינו הקדוש, ואף הגוף שיהיה משכנך וחברך שם, יזדכך בטהרה רבה. וכשיזדכך גופך באור הקדוש של אלו הברכות, אזי "יכנע" היצר הרע ויעזוב אותך מלפתותך לרדוף אחר תאוות זרות, ותתקדשי ותטהרי מכל צד.

וכשיגיע זמנך לחזור לאדונך, תצטרכי "ליתן חשבון" על כל ברכה איך היא יצאה מפיו, ואיך היא נתפרדה ממך, אם בהתעוררות של הנשמה ורוח לכוון בה דעתך ולבך. ובזה יוצאת בת קדושה לעוה"ז התחתון לעבוד ולתקן עבודת ותקנת רבונו של עולם.

המכרך ברכה ניצול ממות בטוח

הובא בטור (סי', מ"ו) בשם הגאונים מה שאמרו חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, (מנחות מ"ג. ע"ב). כי בזמן דוד המלך "כל יום" היו מתים מאה נפשות מישראל, ולא היו יודעים על מה היו מתים, עד שחקר דוד המלך והבין ברוח הקודש, ותיקן להם לישראל מאה ברכות בכל יום, עיין שם, וזו אחת משבע מצוות דרבנן.

לבך זכות

סיפור ופתרוננו - על עניין לדון לבך זכות

מתוך הספר הנפלא מדרך מעשי כיצד לדון לבך זכות

האורה הצ"ק

מר כץ הוא מורה מסור וגם דייקן, המשקיע את מיטב כוחותיו במקצועו, כמו כן מקפיד מאוד שלא לאחר, מר כץ מעולם לא אחר לשיעור!!! יום אחד בשל סיבות שאינן תלויות בו היה חייב לאחר, זה גרם לו צער רב, ובכל זאת השתדל למעט באיחור כלל שניתן, והגיע באיחור של חמש דקות רץ מתנשף ומזיע לכיתתו, ליד הדלת המתין לו דני, אחד מתלמידיו, כשהוא מחייך ומצביע על שעונו, וכאילו אומר לו - המורה, אחרת! המורה כץ נפגע עד עמקי נשמתו, זה מה שמגיע לי כתמורה לשנים של מסירות? הרי את ידו וסתר על פניו של דני.

האם אתה מסוגל לבן אקרה ככה לבך זכות?

בערב קבל המורה שיחת טלפון מאמו של דני, כשהיא שואלת - מדוע ככה עשית, כשהסביר המורה כיצד לגלג עליו דני, ענתה אימו, המורה, אתה לא הבנת, לדני היה אתמול יום הולדת, ובגלל שהוא כל כך אוהב אותך, הוא חיכה לך להראות לך את השעון החדש שקבל במתנה...

לע"נ ד' רב ב"ר שמואל ז"ל ולע"נ הגה"צ ד' אברהם ב"ר חיים שאול זצ"ל